

4 ANIDURATA
PROIECTULUI**17**PACTE DE INTEGRITATE
PILOTATE

PACTELE DE INTEGRITATE MECANISM DE CONTROL CIVIC PENTRU SALVGARDAREA FONDURILOR EUROPENE

PESTE 920 MILIOANEVALOAREA TOTALĂ A PROIECTELOR
PARTICIPANTE SELECTATE, COFINANȚATE DE UE**PESTE 7.2 MILIOANE**BUGETUL COMISIEI PENTRU ACEASTĂ
INIȚIATIVĂ**11**SECTOARE ACOPERITE PRIN
PROIECTELE COFINANȚATE DE UE**15**ORGANIZAȚII ALE
SOCIETĂȚII CIVILE/
MONITORI**11**STATE MEMBRE UE
PARTICIPANTE#integritypact
@EU_Regional
@TI_EU<http://europa.eu/IQn67BM>

Proiectul este coordonat de

Politica Urbană
și Regională

#IntegrityPactsRO

Newsletter Octombrie 2020*Proiect finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul
acestui material nu reprezintă în mod necesar
poziția oficială a Uniunii Europene.*

Pactele de Integritate (Integrity Pacts) reprezintă un acord între o instituție publică și o companie/un grup de companii participante la un proces de achiziție publică. Acest acord implică angajamentul părților de a se abține de la a plăti, oferi, solicita sau promite mită, trafic de influență sau orice alte forme de coluziune pe parcursul procesului de achiziție. Totodată instituie o formă de transparentizare a achiziției, prin facilitarea accesului unei terțe părți la proces, în calitate de monitor independent. Monitorul este de regulă o organizație a societății civile, iar monitorizarea se poate desfășura de la începutul procesului de achiziție și până la finalizarea implementării contractului.

Lansarea raportului de cercetare privind integritatea în afaceri

Transparency International Romania a lansat miercuri, 07 octombrie 2020, raportul de cercetare Business Integrity Country Agenda (BICA) în România.

Evenimentul a avut loc în cadrul unei conferințe organizate la sediul Deutsche Bank Global Technology din București, fiind totodată posibilă și participarea prin platformă online, și s-a bucurat de o prezență importantă din partea celor trei piloni analizați în cadrul raportului: sectorul privat, sectorul public și societate civilă.

Printre instituțiile publice participante s-au numărat Curtea de Conturi, prin președintele acesteia, Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, Ministerul Finanțelor Publice – Corpul de Control, ANAF, DLAF, Direcția Generală Anticorupție, Agenția Națională de Integritate, Agenția Națională pentru Achiziții Publice. Totodată, au răspuns invitației noastre reprezentanți la București din partea ambasadelor: ambasada Germaniei, ambasada Austriei, ambasada Greciei, ambasada Marii Britanii, ambasada Norvegiei, ambasada Olandei, ambasada Serbiei, ambasada Suediei.

Lista completă a participanților la eveniment precum și intervenții din partea participanților sunt disponibile aici: <https://www.transparency.org.ro/ro/tiropage/conferinta-de-lansare-raportului-de-cercetare-bica-07-octombrie-2020>

Raportul de cercetare BICA este o premieră pentru România, o analiză complexă și definitorie pentru mediul de afaceri, realizată pe baza unei metodologii a Transparency International și fundamentată pe cercetarea mai multor surse: legislație, documente oficiale, date statistice primare, precum și interviuri cu experți și reprezentanți din mediul de afaceri, instituții publice și organizații neguvernamentale.

Au fost evaluate atât arile tematice referitoare la influența pe care domeniul legislativ și cel societal o au asupra mediului de afaceri, cât și modul în care companiile contribuie la construirea și dezvoltarea unui mediu de afaceri integru.

Pe lângă evaluarea propriu-zisă, raportul cuprinde și o serie de recomandări cu soluții de remediere pentru cei trei piloni analizați, astfel: 15 recomandări pentru sectorul public, 8 recomandări pentru sectorul privat și 6 recomandări pentru societatea civilă.

Prin urmare, BICA oferă o abordare cuprinzătoare și inovativă de culegere a tuturor informațiilor relevante pentru a construi o bază credibilă de acțiune. Raportul de cercetare și recomandările din cadrul dezbaterilor de miercuri stau la baza elaborării unei agende de reforme menite să diminueze corupția în practicile comerciale și implicit să promoveze integritatea în mediul de afaceri din România. *Lista cu recomandări poate fi consultată aici: <https://www.transparency.org.ro/ro/tiropage/business-integrity-country-agenda>*

În domeniul achizițiilor raportul constată că procedurile generale în achizițiile publice din România pot fi evaluate la 75 din 100 de puncte, având în vedere că:

- ◆ informațiile privind aspectele cheie ale procesului de achiziții publice sunt puse la dispoziția publicului, în conformitate cu legislația privind achizițiile publice și transparența decizională, dar nu în formate deschise, utilizate pe scară largă;
- ◆ procedurile administrative limitează domeniul de luarea a deciziilor discreționare, datorită prevederilor legale detaliate privind procedurile de achiziție.
- ◆ contractele dintre autoritatea contractantă și contractanți, prestatori și furnizori de servicii nu solicită în mod explicit părților să respecte politici anticorupție stricte, deși, datorită dispozițiilor legale puternice împotriva corupției, aceste elemente sunt implicite în contract;
- ◆ contractele de achiziții publice care depășesc un anumit

prag financiar sunt supuse ofertării competitive;

„Pactele de Integritate” sunt implementate în România prin cooperarea dintre trei organizații ale societății civile și patru mari autorități contractante (ministere și autorități naționale).

Integritatea autorităților contractante poate fi evaluată la 50 din 100 de puncte, având în vedere că:

- ⇒ autoritățile contractante și personalul din cadrul acestora se angajează să respecte politici anticorupție stricte, ca parte a codului de conduită, reglementat prin Codul administrativ; unele instituții au coduri de conduită proprii și declarații explicite prin care aderă la principiile enunțate în Strategia Națională Anticorupție.
- ⇒ autoritățile contractante și angajații acestora beneficiază de instruire cu privire la politicile anticorupție, dar această practică nu este reglementată, în prezent fiind condiționată de fondurile europene disponibile în acest scop;
- ⇒ organismele de control intern și de audit funcționează independent la nivelul autorităților contractante;
- ⇒ declararea averilor și a intereselor, ca și controlul conflictelor de interese sunt prevăzute de lege și sunt create mecanisme speciale pentru implementarea acestora; cu toate acestea, nu sunt eficiente în prevenirea tuturor conflictelor de interese;
- ⇒ protecția avertizorilor din sectorul public este prevăzută de lege, dar sunt rare mecanismele sigure, care să accepte inclusiv sesizările anonime,;
- ⇒ există sancțiuni disuasive și proporționale pentru autoritățile contractante și angajații acestora, după constatarea faptei de corupție;
- ⇒ nu există dispoziții specifice cu privire la remunerarea personalului care se ocupă de achiziții și, în practică, aceasta este foarte eterogenă.

Pârghiile de control extern aplicabile în România referitor la integritatea în achizițiile publice pot fi evaluate la 50 din 100 de puncte, având în vedere că:

- ⇒ corpul de control extern și de audit - Curtea de Conturi a României - funcționează independent, iar rapoartele instituționale sunt disponibile publicului larg;
- ⇒ există proceduri robuste, independente și eficiente de apel pentru ofertanții nedreptățiți;

- ⇒ există mecanisme pentru raportarea acuzațiilor de corupție, dar nu sunt specifice achizițiilor publice;
- ⇒ este prevăzut un program de avertizare de integritate care permite companiilor să raporteze fapte de corupție în schimbul atenuării sancțiunilor ce în mod normal le-ar fi aplicate, dar acest lucru este limitat și se aplică numai situațiilor de luare de mită;
- ⇒ participarea organizațiilor societății civile în calitate de monitori independenți este încercată în perioada 2016-2021, dar în prezent monitorii independenți nu au voie să participe în niciun fel în etapa de evaluare a ofertelor.

Reglementările pentru sectorul privat / operatorii economici în contextul procedurilor de achiziții publice poate fi evaluat la 75 de puncte din 100, având în vedere că:

- ⇒ companiile au voie să liciteze fără să prezinte în mod transparent structura conducerii și nu este necesar să aibă un cod de conduită. Cu toate acestea, dacă au condamnări relevante anterioare, ofertanții respectivi sunt neeligibili pentru contractele de achiziții. Dacă este condamnat, un ofertant își poate dovedi integritatea dezvoltând și aplicând un cod de conduită și un program anticorupție;
- ⇒ sancțiunile împotriva companiilor și a reprezentanților acestora sunt eficiente, proporționale și descurajante, și includ atât sancțiuni monetare, cât și nemonetare (de ex: excluderea);
- ⇒ sunt disponibile mecanisme și proceduri de decontare;
- ⇒ nu sunt oferite stimulente/avantaje pentru companiile cu programe eficiente de combatere a corupției.

Printre recomandările raportului:

- ⇒ Pentru a evita abuzurile, ar trebui adoptate de către guvern linii directoare generale pentru achiziții publice directe și modele de proceduri instituționale; măsuri necesare pentru proceduri exceptate prin Directiva 2014/24, precum și prin legea care o transpune (Legea nr. 98/2016) (în special pentru achizițiile menționate în Anexa II a Directivei 2014/24). În plus, pentru o mai bună valorificare a cheltuielilor publice, pentru estimarea prețurilor utilizate în procedurile de achiziții publice ar putea fi utilizate standarde de cost (așa cum este recomandat în unele proiecte finanțate cu fonduri europene).
- ⇒ implementarea pactelor de integritate pentru achizițiile care prezintă riscuri ridicate de corupție, cu participarea tuturor ofertanților și subcontractanților.

TITLUL PROIECTULUI: *Pactele de Integritate – Mecanisme de control civil pentru salvagardarea fondurilor europene*

Scop: Reducerea riscurilor de corupție în achizițiile publice, prin implementarea unui mecanism de control civil în proiectele finanțate din fonduri europene.

Obiective: Asigurarea transparenței, integrității, răspunderii și responsabilității în proiectele cofinanțate din fonduri europene structurale și de coeziune, prin implementarea unui instrument pilot – Pactele de Integritate în România. Crearea revindicării de responsabilitate socială în contractele publice mari precum și deprinderea unor lecții învățate, cu scopul unei viitoare replicări și propagări a Pactelor de Integritate.

Parteneri: Proiectul este coordonat de Secretariatul Transparency International, în parteneriat cu alte 15 organizații din 11 state: România, Italia, Polonia, Bulgaria, Cehia, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Portugalia, Slovenia.

Perioada de implementare: Aprilie 2016 – Decembrie 2021

Transparency International România

Bld.Gh.Magheru nr. 28-30, etaj 3,
010336 București, România
Tel: +4 031 6606 000/Fax +4 031 6606 006
office@transparency.org.ro
www.transparency.org.ro/
www.facebook.com/transparencyRO

Institutul pentru Politici Publice

Str. Alexandrina nr. 19
București, România
Telefon și Fax +4 021 212 31 26
office@ipp.ro
http://www.ipp.ro/
www.facebook.com/@InstitutulPoliticiPublice